

ЗЕЛС

**ОПШТИНИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА И
ЕУ ФОНДОВИТЕ**

Содржина

I. Вовед	3
II. Методологија	7
III. Наоди и препораки	8
а. Резиме на наодите	8
б. Резиме на препораките	11
IV. Резултати од анализите	12

I. Вовед

Секоја европска земја која ги почитува вредностите на Европската Унија (ЕУ) може да ја поднесе својата кандидатура да стане членка на ЕУ. Република Македонија – заедно со другите држави од западен Балкан – беше идентификувана како потенцијална земја кандидат за членство во ЕУ за време на самитот на Европскиот Совет во Солун, во 2003. Република Македонија аплицираше за членство во ЕУ во март 2004. Комисијата даде позитивно мислење во ноември 2005, и Советот одлучи во декември 2005 да ѝ додели на земјата кандидатски статус. Во октомври 2009, Комисијата препорача пристапните преговори да започнат.¹

Проширувањето на ЕУ е двонасочен процес. Новите земји членки добиваат корист со тоа што припаѓаат на организација која е најголем трговски блок во светот, со повеќе од 500 милиони потрошувачи. Од друга страна, ЕУ има корист од тоа што се проширува на нови територии, што прифаќа нови култури и се поврзува со нови пазари. Во последно време, овој процес поприми нови димензии кога ЕУ започна да ги интегрира земјите кои се наоѓаат на нејзините источни граници. Многу земји мораа да превземат големи реформи – економски, политички и општествени – со цел да ги исполнат критериумите за членство во ЕУ. Иако овие реформи носат благосостојба на национално ниво, тие исто така наметнуваат скапи внатрешни инвестиции и презентираат предизвици на патот кон пристапување на ЕУ.² Со цел да го олесни процесот на пристапување, ЕУ создаде различни видови на помош, како финансиска така и техничка.

Главниот инструмент кој треба да им помогне на земјите кандидати и потенцијалните земји кандидати да ги исполнат критериумите за членство во ЕУ е Инструментот за Претпристапна Помош (ИПА). ИПА ги заменува претходните претпристапни инструменти како Фаре, ИСПА, САПАРД, претпристапниот инструмент за Турција и КАРДС финансискиот инструмент за земјите од Западен Балкан. Од 2007, овие земји добиваат фондови и поддршка од ЕУ преку овој единствен канал.³

ИПА е средство со кое ЕУ ги поддржува реформите во 'земјите на проширување' со финансиска и техничка помош. ИПА фондовите ги зголемуваат капацитетите на земјите во текот на пристапниот процес, резултирајќи со прогресивен и позитивен развој на регионот.⁴

Планирано е ИПА да алоцира околу 11.5 милијарди евра во периодот 2007-13. Земји кориснички се: Македонија, Албанија, Босна и Херцеговина, Исланд, Косово, Црна Гора и Турција⁵ (Хрватска исто така беше корисник на овие фондови додека не стана членка на ЕУ неодамна).

ИПА фондовите ги „олеснуваат“ политичките и економските реформи во земјите приматели на помош и ги спремаат за правата и обрските кои произлегуваат од членството во ЕУ. Со помош од ЕУ, граѓаните од регионите на проширување може да имаат корист од подобрите можности и севкупни услови. Нивните

¹ http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/former-yugoslav-republic-of-macedonia/index_en.htm [пристапено на 2 септември 2013]

² http://www.region.vojvodina.gov.rs/upload/ipa_ser_final_1505_326.pdf [пристапено на 1 септември 2013]

³ http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm [пристапено на 2 септември 2013]

⁴ http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm [пристапено на 2 септември 2013]

⁵ http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm [пристапено на 2 септември 2013]

земји може да развијат исти стандарди како оние кои се уживани од страна на сегашните граѓани на ЕУ. Дополнително, овие фондови и помагаат на ЕУ да ги постигне сопствените цели, т.е. во оддржливото економско опоравување, снабдување со енергија, транспорт, животна средина и климатски промени, во целиот регион.⁶ Свкупно, ова се исто така значајни инвестиции за иднината на ЕУ.

Распределбата на ИПА фондовите помага да се преточат политичките приоритети на стратегијата на проширување во конкретни активности на земјите. Преку ИПА, ЕУ го засилува своето водство на земјите аспиранти, посебно во одредување на приоритетите кои се неопходни за да тие ги постигнат стандардите на ЕУ и да ја усогласат нивната легислатива со таа на ЕУ. Сепак, земјите кои се корисници на ИПА имаат многу различни потреби за финансирање. Поради тоа, ИПА е дизајнирања да ги задоволи овие потреби флексибилно преку обезбедување на фондови прилагодени на потребите на секоја земја преку следниве канали (познати како „компоненти“):

1. **Транзициска помош и институционална надградба** – за мерки за институционална надградба и поврзани инвестиции. Поддржува транзиција кон демократско општество и пазарна економија. Помага да се зајакнат демократските институции, административниот и судскиот капацитет и граѓанското општество.
2. **Прекугранична соработка** – за прекугранична соработка помеѓу земјите на проширување; или помеѓу нив и ЕУ земјите. Суштинска за промовирање на добрососедски односи и регионална соработка, и работење кон постигнување на оддржлив економски, општествен и територијален развој на пограничните региони. Ги подготвува земјите за менаџирање на структурните фондови кои ќе им бидат достапни кога ќе станат членки на ЕУ.
3. **Регионален развој** – за инвестиции во транспорт, животна средина и економска кохезија, и поврзана техничка помош. Учеството во вакви програми треба да им помогне на земјите кориснички да го користат ЕУ регионалното финансирање поефективно кога ќе стане достапно (откога тие ќе станат земји членки на ЕУ).
4. **Развој на човечки ресурси** – го поддржува развојот на човечки капитал и помага да се намали социјалната исклученост. ИПА помошта во оваа област придонесува кон подобрување на работните вештини, креирање на повеќе и подобри работни места, и зголемување на социјалната вклученост и еднаквост.
5. **Рурален развој** – придонесува за оддржлив рурален развој. Помош за реструктурирање на земјоделството и негово прилагодување на ЕУ стандардите.⁷

Земјите кориснички на ИПА се поделени во две категории:

- Земјите кандидати за ЕУ (Македонија, Турција, Србија и Црна Гора) се квалификувани за сите пет компоненти на ИПА погоре, и
- Потенцијалните земји кандидати од Западен Балкан (Албанија, Босна и Херцеговина и Косово според резулцијата на Советот за Безбедност на ЕУ 1244/99) се квалификувани само за првите две компоненти погоре.⁸

⁶ http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm [пристапено на 2 септември 2013]

⁷ http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm [пристапено на 2 септември 2013]

Имплементација на ИПА вклучува потпишување на Рамковни Спогодби (PC/FA) помеѓу Комисијата и секоја земја корисник, со цел да се утврдат правилата на соработка согласно овој инструмент. Република Македонија и Европската Комисија потпишаа Рамковна Спогодба која беше ратификувана од Собранието на Република Македонија на 30 јануари 2008, таа стапи во сила во март 2008, за првите четири ИПА компоненти.⁹

Општините во Република Македонија се квалификувани да поднесат предлог проекти во компонентата 2 и потенцијално 5. Министерството за локална самоуправа е надлежно за компонентата 2, додека Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство е надлежно за компонентата 5. Сепак, општините исто така може да аплицираат за ИПА грантови според другите три компоненти, кога соодветното министерство објави повик за апликации.¹⁰ Повеќе информации за прописите и условите за користење на ИПА фондовите од страна на македонските општини може да се најдат во ЗЕЛС Прирачникот „Водич низ надлежностите за новоизбраните градоначалници и членови на советите на општините“.

Сегашната ИПА Регулатива (правна основа за ИПА финансирање за сите земји кориснички) истекува на 31 декември 2013. За да обезбеди дека помошта за земјите на проширување не е прекината, новата нацрт „ИПА II“ Регулатива ќе стапи во сила на 1 јануари 2014, откако ќе биде одобрена од ЕУ законодавците. Предлогор за ИПА II е базиран на мината, сеопфатна консултација со засегнатите страни. Ова е процес кој беше започнат на конференцијата на сите засегнати страни за 'ИПА: оддржливи резултати и влијание' која беше организирана од Комисијата во Брисел, на 6-7 декември 2010. Таа беше следена со консултации еден на еден со поединечните засегнати страни во првата половина на 2011, ова обезбеди информации за *ex-ante* евалуација на ИПА I, како подготовка за ИПА II.¹¹

ИПА II предвидува 12.5 милијарди за ЕУ политиката за проширување, дозволувајќи продолжување на сегашните нивоа на поддршка на кандидатите и потенцијалните земји кандидати.¹² Затоа, ЕУ ќе ја продолжи нивната финансиска помош на земјите на проширување преку последователна, интегрирана ИПА II, градејќи врз позитивните искуства од ИПА I. Правилата ќе бидат поедноставени за да ја олеснат испораката, со обновен фокус на кроење на инструментот согласно потребите за реформа кои се специфични за секоја посебна земја. ИПА II ќе ги забележи и ќе ги награди постигнувањата на земјите во исполнувањето на критериумите за членство и ќе ги охрабри земјите да ги интегрираат Европа 2020 Стратешките Цели во нивните национални приоритети.¹³

ИПА II треба да го продолжи фокусот на политиката на проширување, која е една од суштинските приоритети на ЕУ Надворешната Активност, на тој начин помагајќи да се промовира стабилност, безбедност и просперитет во Европа. За таа цел, ИПА II треба да продолжи да ја следи целта на генералната политика да

⁸ http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/enlargement/e50020_en.htm [пристапено на 2 септември 2013]

⁹ <http://www.sep.gov.mk/content/?id=19#.UIP801OkO1s> [пристапено на 3 септември 2013]

¹⁰ ZELS Handbook "Guide through competencies of Newly Elected Mayors and Council Members", Available at: http://www.zels.org.mk/Upload/Content/Documents/Izdanija/Publikacii/MK/Priracnik_zels_2013_MAK.pdf

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0838:EN:NOT> [пристапено на 3 септември 2013]

¹² <http://www.europa.rs/en/mediji/najnovije-vesti/1096/Beyond+2013%3A+integrated+pre-accession+assistance.html> [пристапено на 3 септември 2013]

¹³ http://eeas.europa.eu/delegations/albania/press_corner/all_news/news/2011/20110630_en.htm [пристапено на 3 септември 2013]

се поддржат земјите кандидати и потенцијалните земји кандидати во нивните подготовки за ЕУ членство и прогресивно усогласување на нивните институции и економии со стандардите и политиките на ЕУ, согласно нивните специфични потреби и прилагодено на нивните индивидуални агенди за проширување. При остварувањето на ова, кохерентноста/конзистентноста помеѓу финансиската помош и севкупниот прогрес кој е направен во имплементација на претпристапната стратегија треба да биде зајакната.¹⁴

Понатаму, идната предпристапна помош треба да биде уште постратешка, ефикасна и подобро насочена отколку што тоа беше случај досега, целејќи кон пооддржливи резултати во подобрување на подготвеноста на овие земји за членство. ИПА II треба да функционира пофлексибилно и да повлече/добие повеќе фондови од други донатори како и од приватниот сектор преку користење на иновативни финансиски инструменти, додека во исто време треба да настојува да биде поедноставна и да го намали административниот товар кој е поврзан со менаџирање на финансиската помош.¹⁵

За општините, ИПА II значи продолжување на можностите за помош како поддршка на нивните иницијативи за структурни, економски и социјални подобрувања на локално ниво. Иако преку општинските власти, од ИПА II ќе имаат корист и граѓаните, што ќе води кон зголемување на легитимноста на овие локални власти.

¹⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0838:EN:NOT> [пристапено на 3 септември 2013]

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0838:EN:NOT> [пристапено на 3 септември 2013]

II. Методологија

Со цел да ги истражи искуствата на општините во Република Македонија со ЕУ фондовите кои им се достапни и да ги процени потребите на општините за обука и друг вид на техничка помош, Заедницата на единиците на локална самоуправа (ЗЕЛС) спроведе анкета помеѓу своите членови во периодот април – јуни 2013. Испитаниците обезбедија вредни информации кои му овозможија на ЗЕЛС да ја отслика сегашната состојба со користењето на ЕУ фондовите од страна на нејзините членки и нивните капацитети за апсорпција на фондовите. Резултатите од ова истражување ќе бидат искористени од ЗЕЛС за да организира активности во согласност со потребите на општините. Овој извештај исто така може да биде искористен од други институции, како Владата на Република Македонија, Делегацијата на ЕУ или другите засегнати страни за да го подпомогне подоброто користење на ЕУ фондовите од страна на општините.

Истражувањето беше спроведено преку прашалник кој го пополнуваа самите испитаници составен од 25 прашања кои содржеа 63 индивидуални единици. Анкетниот прашалник вклучуваше комбинација на отворени, ликерт скала, сематички диференцијал, два избора и „избери све што е соодветно“ прашања. За анализирање на отворените прашања, беше применета квалитативна анализа на податоците, додека затворените прашања беа анализирани со користење на SPSS 19.0 (Statistical Package for Social Sciences – Статистички пакет за општествени науки).

Дескриптивни статистички операции (униваријатни и биваријантни статистики) беа извршени на податоците од затворените прашања. Биваријантните статистики беа направени со варијаблите за кои се сметаше дека имаат потенцијално влијание на другите варијабли. Сепак, во овој извештај ги презентираме само резултатите од вкрстувањето (crosstabulation) со варијаблите за големина на буџетот и населението, бидејќи тие покажаа влијание на однесувањето на општините и нивните избори, додека другите не го покажаа тоа. Понатаму, инференцијалните (inferential) статистики беа истражени. Во најголем број на случаи претпоставките за спроведување на crosstabulation chi-square test не беа исполнети. Во неколку случаи каде овие претпоставки беа исполнети, crosstabulation chi-square test не произведе статистички значајни разлики.

ЗЕЛС го испрати прашалникот електронски до сите општини во Република Македонија, т.е. 80 општини и Градот Скопје. Прашалникот требаше да го пополни лицето кое е задолжено за ЕУ фондови, или доколку такво лице не постои, од страна на Одделот за локален економски развој. Анкетата беше анонимна со цел да се минимизира веројатноста од добивање на општествено нормативни (посакувани) одговори. Конечно, 67 општини (или 82.7% од целната група) го одговорија прашалникот.

III. Наоди и препораки

а. Резиме на наодите

Овој извештај за спроведеното истражување за ЕУ фондовите достапни на општините во Република Македонија и искористеноста на овие фондови од страна на општините, е дел од постојаните напори на ЗЕЛС да му помогне на своето членство со информации кои се обезбедени од истражување спроведено според најдобрите практики. Резултатите ќе му помогнат на ЗЕЛС – и другите главни засегнати страни - да донесе одлуки засновани на подобри информации за тоа како понатаму да ги поддржи општините со услуги и иницијативи, за да тие може тие имаат повеќе успех при аплицирањето за ЕУ фондови. Во оваа студија учествуваа 67 (82.7%) единици на локалната самоуправа, што ги прави резултатите репрезентативни за сите единици на локалната самоуправа.

Општините во Република Македонија се прилично запознаени со ЕУ фондовите кои што им се на располагање (97%). Нивните примарни извори на информации за отворени повици за аплицирање за ИПА фондови се веб страна на ЕУ (70.1%), веб страна на Владата на Република Македонија (65.7%) и директни е-маилови од ЗЕЛС (58.2%).

Повеќето општини имаат веќе аплицирано за ИПА фондовите (80.6%). Главната причина зошто некои општини (19.4%) се уште немаат аплицирано е бидејќи активностите и стандардите се обременети со премногу технички и административни процедури, додека втора причина е дека општината нема капацитети за изработка на проекти според барањата на ЕУ, како и недостатокот на сопствени средства кои треба да бидат партиципација во проектите.

Од општините кои имаат аплицирано за ИПА во минатото, 2/3 (69.8%) имаат успешни апликации, 1/2 (52.8%) имаат одбиени апликации и 1/2 (47.2%) имаат апликации кои се се уште во процес на евалуација. Повеќето општини имаат една или две апликации прифатени во минатото, една или две апликации одбиени во минатото и една апликација се уште во фаза на евалуација. *Општините не секогаш добиваат информации за тоа зошто нивната апликација била одбиена.* Сепак, кога ќе добијат мислење за тоа зошто апликацијата била одбиена, најчести причини се следниве: мал број на поени кои се доделени на проектот, недостаток на фондови во односната компонента/програма, проблеми со партнерите од другите земји и силната конкуренција.

Околу половина од општините (47.8%) имаат ангажирано консултантска компанија за да им помогне при аплицирањето за ЕУ фондови, додека исто околу половина немаат ангажирано (52.2%).

Помеѓу оние општини кои **имаат ангажирано** консултантска компанија во минатото за да им помогне при аплицирањето за ЕУ фондови, мнозинството (81.3%) би ангажирале повторно консултантска компанија за истата цел. Оваа одлука е најверојатно базирана на фактот што повеќето општини (75%) се задоволни, иако во различен степен, со консултантската компанија која ја имаат ангажирано. Што се однесува до очекувањата кои овие општини ги имале од консултантската компанија кога ја ангажирале, мнозинството

(68.8%) очекувале компанијата да им помогне да го напишат проектот, половина (53.1%) очекувале компанијата да лобира кај релевантните институции за нивниот проект и третина (31.3%) очекувале компанијата да го напише проектот целосно за нив. Кога општините беа прашани преку отворено прашање што друго тие очекуваат од консултантската компанија, најчестиот одговор беше помош во фазата на имплементација. Понатаму, и повторно поврзано со очекувањата, околу 2/3 (65.5%) не очекуваат консултантската компанија да им гарантира дека ќе го добијат проектот, додека 1/3 (34.4%) имаат такво очекување. Конечно, мнозинството на општините (65.6%) смета дека компанијата ги исполнила нивните очекувања - иако во различен степен.

Помеѓу оние кои **немаат ангажирано** консултантска компанија во минатото за слични цели, повеќето (81.1%) имаат изјавено дека по прв пат би ангажирале консултантска компанија. Што се однесува до очекувањата од консултантската компанија, големо мнозинство (90.3%) очекува компанијата да им помогне да го напишат предлог проектот, 2/3 (64.5%) да лобира кај релевантните институции за нивниот проект и 1/3 (29%) да го напише целосно проектот за нив. Ова рангирање на очекувањата е слично на она кај општините кои веќе имаат ангажирано консултантска компанија. Слично, кога општините беа запрашани преку отворен вид на прашање што друго очекуваат од консултантската компанија, нивниот најчест одговор беше ист како кај општините кои веќе ангажирале консултантска компанија, т.е. помош во фазата на имплементација. На крај, околу половина (53.1%) не очекуваат консултантската компанија да им гарантира дека ќе го добијат проектот, додека другата половина (46.9%) имаат спротивно мислење.

Сите општини беа замолени да го изразат своето мислење за цента на консултанските услуги на скала од 1 до 5, со тоа да вредностите 1 и 5 укажуваат на драстично спротивни мислења (т.е. „евтина“ и „прескапа“). Генералното мислење (55%) е дека цените на консултантските услуги се скапи. Сепак, повеќе од 1/3 (38.1%) сметаат дека цената е средна (ниту скапа ниту евтина).

Понатаму, сите општини беа прашани да го изразат нивното согласување или несогласување со неколку изјави на скала од 1 до 5, со тоа да вредностите 1 и 5 укажуваат на драстично спротивни мислења (т.е. „силно се согласувам“ и „силно не се согласувам“) и вредноста 3 „неутрално“ (т.е. „ниту се согласувам ниту не се согласувам“).

1. Мислењата околу тоа дали консултанските услуги ги зголемуваат шансите за добивање на проект за ЕУ фондови се поделени пола пола (подеднаков број се согласуваат и не се согласуваат), сепак околу половина (50.8%) ниту се согласуваат ниту не се согласуваат со ваквата изјава (средно согласување со изјавата)
2. Мислењата за тоа дека општините имаат доволно време за самостојно пишување на проекти за ЕУ фондови се поделени пола пола. Но исто така, околу половина од општините (49.3%) ниту се согласуваат ниту не се согласуваат со изјавата.
3. Мислењата за тоа дека општините имаат доволно експертиза за самостојно пишување на предлог проекти за ЕУ фондови, нагнува кон недоволно експертиза (46.2%). Во овој случај, бројот на општини кои ја имаат избрано средната опција (ниту се согласува ниту не се согласува) е голем (40%).

4. Мислењата за тоа дека консултантските услуги се неопходни за да се добие проект за ЕУ фондови нагнуваат благо кон тоа дека не се неопходни (42.5%). Овдека исто така, многу општини ја имаат избрано средната опција (30.3%), но помалку во однос на претходните три изјави.

Најчест проблем со кој се соочуваат општините во процесот на аплицирање и имплементирање на ЕУ проект е пронаоѓањето на партнери (47.6%). Втор проблем е непознавањето на ЕУ стандарди при имплементација на проектот (36.5%), додека трет е структура на буџет на проектот (33.3%).

Општините ја очекуваат следната помош од ЗЕЛС: а) Обука спроведена од експерти (70.1%); б) информации за можности за фондови (67.2%) и в) директна помош при изработка на проекти (58.2%). Во поглед на обуките кои општините би сакале ЗЕЛС да ги организира, темите кои се најпосакувани ги вклучуваат: Како успешно да се менаџира проект финансиран од ЕУ? (77.3%); Како да се состави буџет за апликација за европски грант (72.7%); Како да се аплицира? (68.2%); и Како да се воспостави и формализира европско партнерство? (50%).

б. Резиме на препораките

ЗЕЛС: Повеќето општини се запознаени со фондовите на ЕУ, процедурите кои се применуваат во нивни рамки и воспоставените канали преку кои тие можат да се информираат за отворен повик за аплицирање. ЗЕЛС континуирано работи за да им обезбеди најнови информации за ваквите фондови. Сепак, општините очекуваат и нешто повеќе во тој поглед. Најважно, општините изразија потреба ЗЕЛС да ги поддржи преку организирање на обуки спроведени од експерти. Преферирани теми за обука се: Како успешно да се менаџира проект финансиран од ЕУ; како да се состави буџет за апликација за европски грант; како да се аплицира и како да се воспостави и формализира европско партнерство.

ЕУ делегацијата во Република Македонија: Повеќето општини имаат аплицирано за ИПА фондовите. Сепак, оние општини кои се уште немаат аплицирано сметаат дека трите главни причини за тоа се: а) обременувачки технички и административни процедури; б) недостаток на капацитети за пишување на апликации според барањатана ЕУ и в) потешкотии во наоѓањето на фондови кои треба да бидат ко-финансирање. Затоа, ЕУ би требало да ги адресира овие три прашања со дополнителна техничка помош.

Општини: Додека општините може да имаат корист од понатамошната поддршка од страна на ЗЕЛС и Делегацијата на ЕУ, како и од тоа што можат подобро да ги искористат консултанските компании преку склучување на договори кои ја надминуваат техничката помош во фазата на апликација, тие исто така треба да изградат јаки и постојани капацитети во нивната општина за да подобро ги менаџираат ИПА проектите согласно севкупниот ИПА проектен циклус. Очигледно е дека општините кои ги исполниле сите проектни цели, крајни рокови и буџетски барања за време на претходен ИПА проект имаат подобри шанси за добивање на нов проект, бидејќи ќе го потврди својот капацитет за правилно спроведување на ИПА проект. Повторно, консултанските компании може да бидат искористени за таа цел, под претпоставка дека елемент на „обука“ е вклучен во договорите, со прогресивно намалување на техничката помош како што општината поредовно одговара на повиците за аплицирање за ИПА фондови.

IV. Резултати од анализите

1. На почетокот на прашалникот, општините беа прашани колку се запознаени со фондовите на Европската Унија што се на располагање на општините во Република Македонија. Резултатите покажуваат дека тие се генерално запознаени со фондовите на ЕУ за кои може да аплицираат. 31 (47%) општина се запознаени со ЕУ фондовите кои им се достапни, 22 (33.3%) се делумно запознаени и 11 (16.7%) се целосно запознаени. Кумулативно 97% од општините се запознаени со овие фондови иако во различен степен. Само една општина се има изјаснето дека е делумно незапознаена (1.5%) и една дека е целосно незапознаена (1.5%) со фондовите. Ниту една општина нема одговорено дека е незапознаена или дека нема одговор.

Табела 1. Колку сте запознати со фондовите на Европската Унија што се на располагање на општините во Република Македонија?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Целосно запознаен	11	16.7%
Запознаен	31	47%
Делумно запознаен	22	33.3%
Неутрално	0	0%
Делумно незапознаен	1	1.5%
Незапознаен	0	0%
Целосно незапознаен	1	1.5%
Немам одговор	0	0%
Вкупно	66	100%

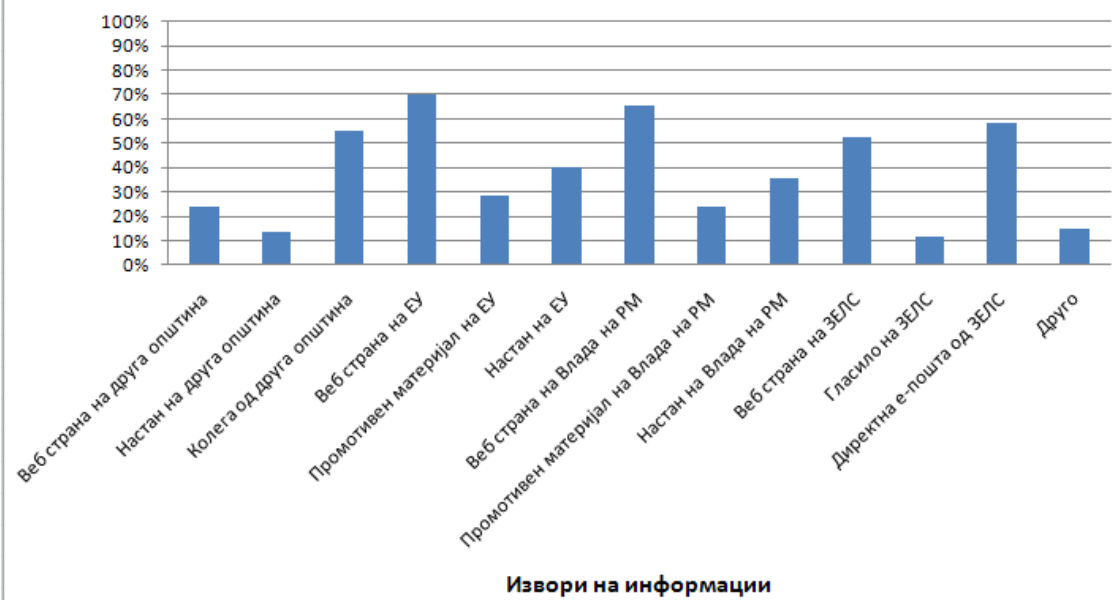

2. Општините беа прашани како се информираат за отворен повик за аплицирање на ИПА фондовите. Тие можеа да изберат онолку оговори колку што е соодветно. 70.1% (47 општини) посочија на вебстраната на ЕУ, 65.7% (44 општини) на вебстраната на Владата на Република Македонија, додека трет најважен извор на информации е директната е-пошта од ЗЕЛС (58.2% или 39 општини). На четврто место се информациите од колеги од други општини (55.2% или 37 општини), понатаму е веб страната на ЗЕЛС (52.2% или 35 општини). Во помал степен, општините се информираат преку настани на ЕУ (40.3% или 27 општини), настани организирани од Владата на Република Македонија (35.8% или 24 општини), ЕУ промотивни материјали (28.4% или 19 општини), веб страните на други општини (23.9% или 16 општини). Тие исто така користат и други извори (14.9% или 10 општини), настани организирани од други општини (13.4% или 9 општини) и гласилото на ЗЕЛС (11.9% или 8 општини).

Кога зборуваме за другите извори на информации за ИПА фондовите, општините го спомнаа Скопскиот, југо-западниот и пелагонискиот плански регион. Понатаму, тие наведоа дека ги добиваат информациите од странските владини агенции за меѓународна помош, како што се GiZ, USAID, како и од амбасадите. Конечно, информациите се добиваат и преку веб страните на DeSo (Development Solutions) (<http://www.deso.mk>), INTEREEG (<http://www.interreg.gr>) и CBC BG MK (<http://www.ipa-cbc-007.eu>).

Табела 2. Како се информирате за отворен повик за аплицирање на ИПА фондовите?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Веб страна на друга општина	16	23.9%
Настан на друга општина	9	13.4%
Колега од друга општина	37	55.2%
Веб страна на ЕУ	47	70.1%
Промотивен материјал на ЕУ	19	28.4%
Настан на ЕУ	27	40.3%
Веб страна на Влада на РМ	44	65.7%
Промотивни материјали на Влада на РМ	16	23.9%
Настан на Влада на РМ	24	35.8%
Веб страна на ЗЕЛС	35	52.2%
Гласило на ЗЕЛС	8	11.9%
Директна е-пошта од ЗЕЛС	39	58.2%
Друго	10	14.9%

Графикон 2. Како се информирате за отворен повик за аплицирање на ИПА фондовите?

3. Кога беа прашани дали досега аплицирале за користење на ИПА фондовите, од вкупно 67 општини кои учествуваа во истражувањето, 54 (80.6%) одговорија Да, додека 13 (19.4%) одговорија Не.

Табела 3. Дали досега сте аплицирале за користење на ИПА фондовите?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Да	54	80.6%
Не	13	19.4%
Вкупно	67	100%

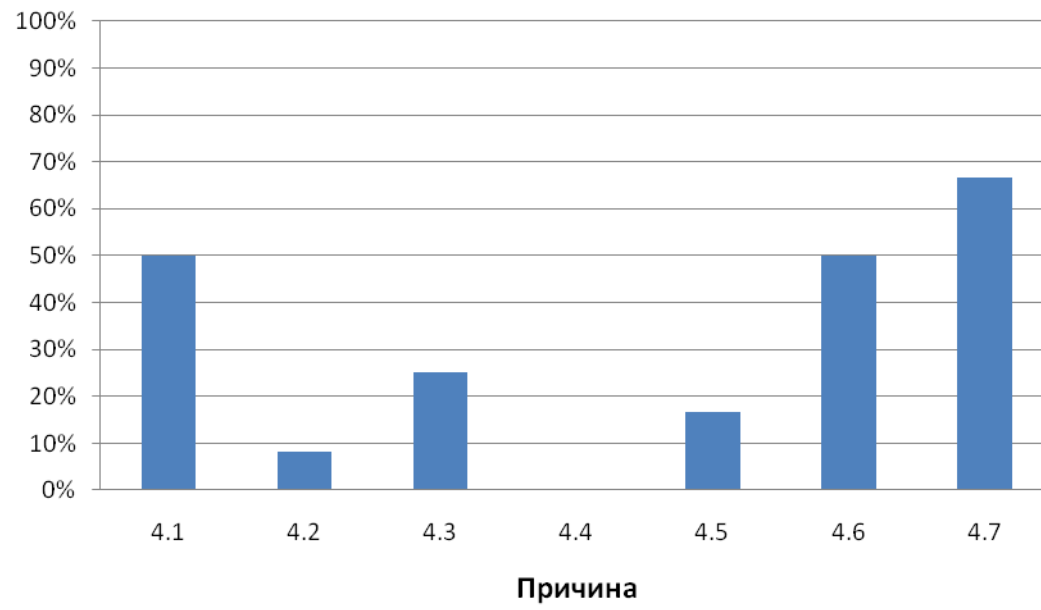
4. Општините кои немаат досега аплицирано за ИПА фондовите (13 општини) потоа беа прашани за причините за тоа. Беа наведени седум причини од кои тие може да изберат онолку колку што е соодветно (види подоле 4.1 до 4.7). 12 од 13 општини дадоа одговор на ова прашање.

- 4.1. Општината нема капацитети за изработка на проекти според барањата на ЕУ
- 4.2. Сè уште се мали фондовите за поголеми/видливи инвестиции и активности
- 4.3. Се финансираат проекти од области што не се приоритет на општината
- 4.4. Ефектот од проектите спроведени според барањата на ЕУ е незначителен
- 4.5. Непознавање на финансиско управување со проекти според барањата на ЕУ
- 4.6. Недостаток на сопствени средства кои треба да бидат партиципација во проектите
- 4.7. Активностите и стандардите се обременети со премногу технички и административни процедури.

Главната причина зошто општините досега немаат аплицирано за ИПА фондовите е бидејќи сметаат дека активностите и стандардите се обременети со премногу технички и административни процедури (66.7% или 8 општини). На второ место се две причини (секоја по 50% или 6 општини); а) општината нема капацитет за изработка на проекти според барањата на ЕУ и б) недостаток на сопствени средства кои треба да бидат партиципација во проектите. Трета причина е фактот што општините сметаат дека ИПА финансираните проекти се фокусирани на области кои не се проритет за општината (25% или 3 општини), следена од непознавање на финансиско управување со проекти според барањата на ЕУ (16.7% или 2 општини) и фактот што сè уште се мали фондовите за поголеми/видливи инвестиции и активности (8.3% или една општина). Ни една општина не смета дека ефектот од овие проекти е незначителен.

Табела 4. Наведете ги причините заради кои досега не сте аплицирале за користење на ИПА фондовите?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Општината нема капацитет за изработка на проекти според барањата на ЕУ	6	50%
Сè уште се мали фондовите за поголеми/видливи инвестиции и активности	1	8.3%
Се финансираат проекти од области што не се приоритет на општината	3	25%
Ефектот од проектите спроведени според барањата на ЕУ е незначителен	0	0%
Непознавање на финансиско управување со проект според барањата на ЕУ	2	16.7%
Недостаток на сопствени средства кои треба да бидат партиципација во проектите	6	50%
Активностите и стандардите се обременети со премногу технички и административни процедури	8	66.7%

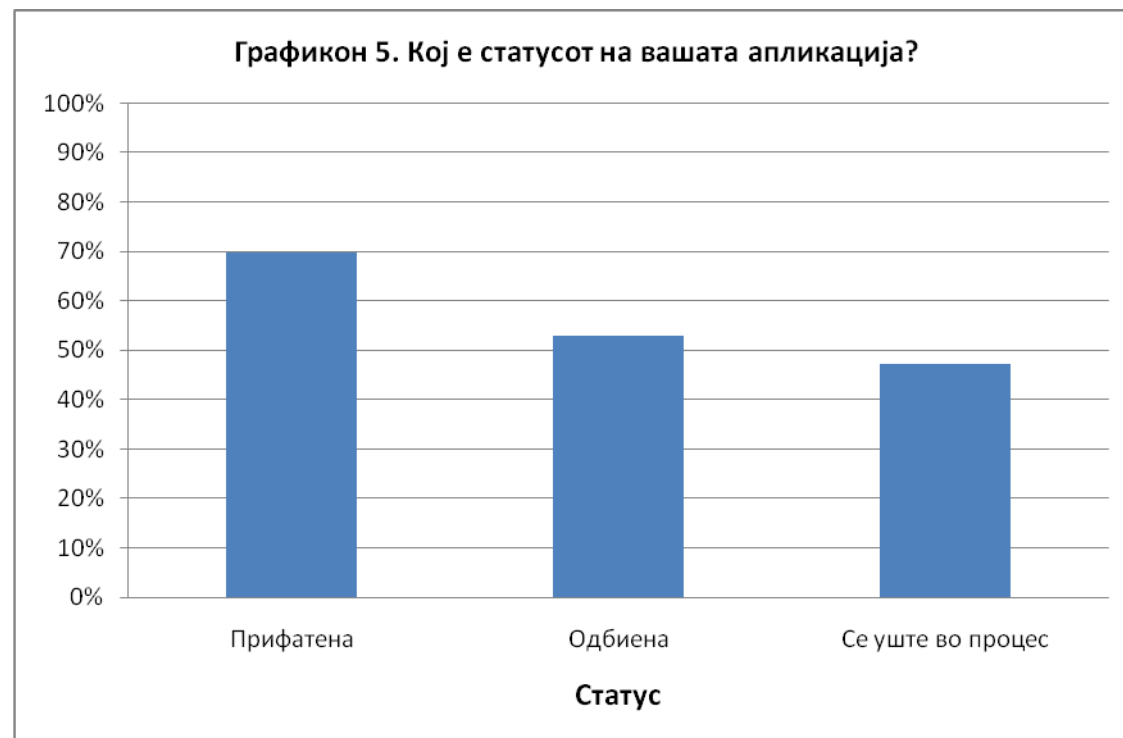
Графикон 4. Наведете ги причините заради кои досега не сте аплицирале за користење на ИПА фондовите?

5. Општините кои имаат аплицирано за ИПА фондовите во минатото (54 општини) беа запрашани да кажат кој е статусот на нивните апликација/ии. 53 од 54 општини одговорија на прашањето. Општините можеа да изберат повеќе одговори во зависност од нивното минато/сегашно искуство. Една општина можеше да има: а) прифатени апликации во минатото; б) одбиени апликации во минатото и в) апликации кои се се уште во процес на евалуација.

69.8% (37) од општините имаат прифатена апликација во минатото, 52.8% (28) имаат одбиена апликација, додека 47.2% (25) се уште чекаат одлука на нивната тековна апликација.¹⁶

Табела 5. Кој е статусот на вашата апликација?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Прифатена	37	69.8%
Одбиена	28	52.8%
Се уште во процес	25	47.2%

¹⁶ Резултатите за бројот на апликации кои се сè уште во процес на евалуација се однесуваат на периодот април-јуни 2013, кога истражувањето беше спроведено.

Следно, општините беа прашани да прецизираат колку прифатени или одбиени апликации имаат во минатото, како и колку апликации имаат кои се во процес на евалуација во моментов. Во поглед на прифатените апликации: повеќето општини (17) имаат една; 11 општини имаат две; 2 општини имаат три; 5 општини имаат четири и 2 општини имаат пет.

Табела 5.1. Прифатени апликации	
Бр на апликации	Бр на општини
1	17
2	11
3	2
4	5
5	2

Во поглед на одбиените апликации: 10 општини имаат една; 8 општини имаат две; 3 општини имаат три; 4 општини имаат четири; 1 општина има пет; 1 општина има шест и 1 општина има десет.

Табела 5.2. Одбиени апликации	
Бр на апликации	Бр на општини
1	10
2	8
3	3
4	4
5	1
6	1
10	1

Во поглед на апликациите кои во моментот се во процес на евалуација: 20 општини имаат една; 4 општини имаат две и 1 општина има четири.

Табела 5.3. Апликации се уште во процес на евалуација	
Бр на апликации	Бр на општини
1	20
2	4
4	1

6. Општините чии апликации се одбиени беа прашани, преку отворен тип на прашање, да ги наведат причините за тоа:

- Шест општини изјавија дека не им било дадено објаснување
- Шест ги наведоа малиот број на поени доделени на нивните проекти
- Три беа информирани дека имало недостаток на фондови за односната компонента/програма
- Три укажаа на проблеми со партнерите од други земји – партнерите не ја поднеле потребната документација навремено или не ја поднеле во согласност со правилата (т.е. една од општините наведе дека буџетот на нивната партнерска организација го надминал лимитот дозволен од ЕУ)
- Три укажаа дека конкуренцијата (за добивање на овој тип на грантови) е силна
- Две општини кажаа дека нивните проекти се ставени на резервна листа
- Две општини биле информирани дека нивната апликација не ги исполнува критериумите – во еден од овие два случаи, консултантската компанија која била ангажирана да ја подготви апликацијата ја направила грешката

Други причини спомнати од страна на една општина:

- Општината аплицирала со проект за реконструкција на училишта. Таа била одбиена со објаснување дека условите во нивните училишта се подобри отколку во другите општини.
- Некомплетна документација
- Буџетот не бил добро разработен
- Предлог проектот не бил релевантен за повикот
- Бројот на корисници е ограничен, т.е. бројот на корисници е мал во однос на буџетот кој се бара
- Квалитетот на влијанието врз животната средина е слаб
- Вкупниот буџет на апликацијата е преголем

7. Сите учесници во истражувањето потоа беа прашани дали тие некогаш ангажирале консултанска компанија. Од вкупниот 67 општини опфатени со истражувањето, 35 (52.2%) никогаш не ангажирале консултантска компанија, додека 32 (47.8%) го имаат направено тоа.

Табела 6. Дали некогаш сте ангажирале консултантска компанија да ви помогне за аплицирање на ЕУ фондови?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Не	35	52.2%
Да	32	47.8%
Вкупно	67	100%

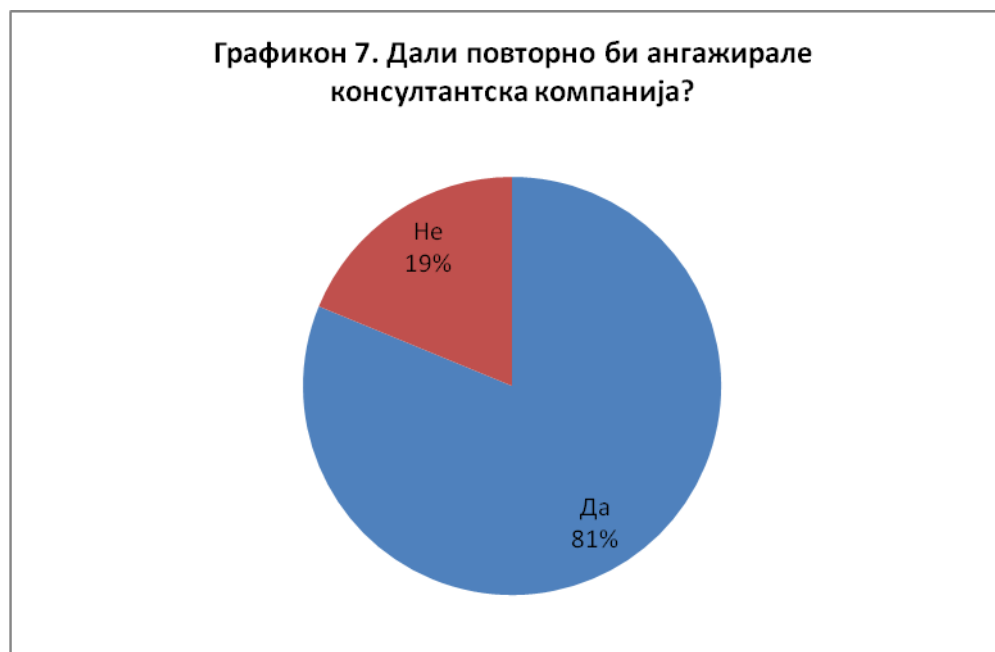

8-13. Општините кои ангажирале консултантска компанија беа замолени да одговорат посебна група на прашања со тоа што ќе одат на **СЦЕНАРИОТО А** во прашалникот. Општините кои не ангажирале консултантска компанија беа замолени да одговорат друга група на прашања со тоа што ќе преминат на **СЦЕНАРИОТО Б** во прашалникот.

СЦЕНАРИО А (Општини кои ангажирале консултантска компанија)

8.А. Овие општини беа прашани дали повторно би ангажирале консултантска компанија. Од 32 општини, мнозинството на општини (26 општини или 81.3%) изјавија дека тие повторно би ангажирале консултантска компанија. Само 6 (18.8%) општини изјавија дека не би го направиле тоа повторно.

Табела 7. Дали повторно би ангажирале консултантска компанија?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Да	26	81.3%
Не	6	18.8%
Вкупно	32	100%

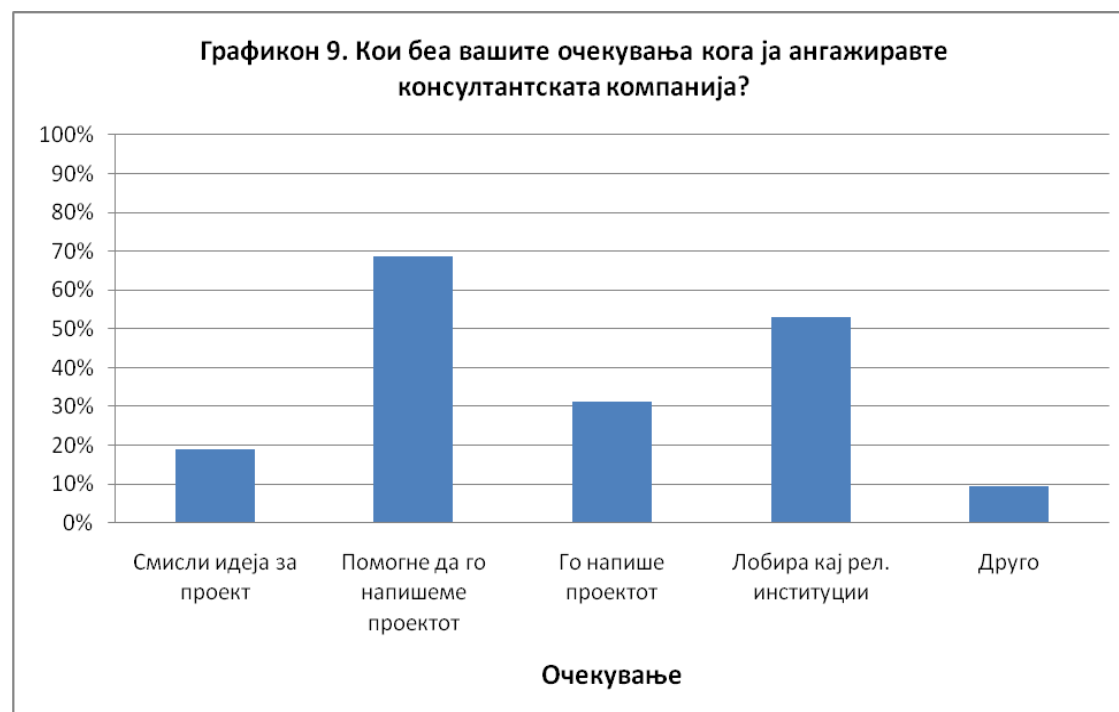
9.A. Општините беа прашани колку се задоволни од консултантската компанија која ја имаат ангажирано на скала од „многу задоволен“ до „многу незадоволен“. 12 (37.5%) општини се задоволни, 8 (25%) се делумно задоволни и 4 (12.5%) се многу задоволни. Значи кумулативно 75% од општините се задоволни, иако во различен степен. Од друга страна, 4 (12.5%) општини се незадоволни, 3 (9.4%) се делумно незадоволни и 1 (3.1%) е многу незадоволна, севкупно тоа се 25% незадоволни општини. Ни една општина нема изјавено дека неутрално задоволна или дека нема одговор.

Табела 8. Колку бевте задоволни од консултантската компанија?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Многу незадоволен	1	3.1%
Незадоволен	4	12.5%
Делумно незадоволен	3	9.4%
Неутрален	0	0%
Делумно задоволен	8	25%
Задоволен	12	37.5%
Многу задоволен	4	12.5%
Немам одговор	0	0%
Вкупно	32	100%

10.A. Кога беа прашани кои биле нивните очекувања кога ја ангажирале консултантската компанија, општините можеа да изберат онолку одговори колку што сакаат. 68.8% (22) очекувале дека консултантската компанија ќе им помогне да го напишат проектот, 53.1% (17) очекувале дека консултантската компанија ќе лобира кај релевантните институции за нивниот проект, 31.3% (10) очекувале дека консултантската компанија ќе го напише целосно проектот за нив. Во помал степен, некои од општините очекувале дека консултантската компанија ќе смисли идеја за проект (18.8% или 6 општини) или да обезбеди други услуги (9.4% или 3 општини).

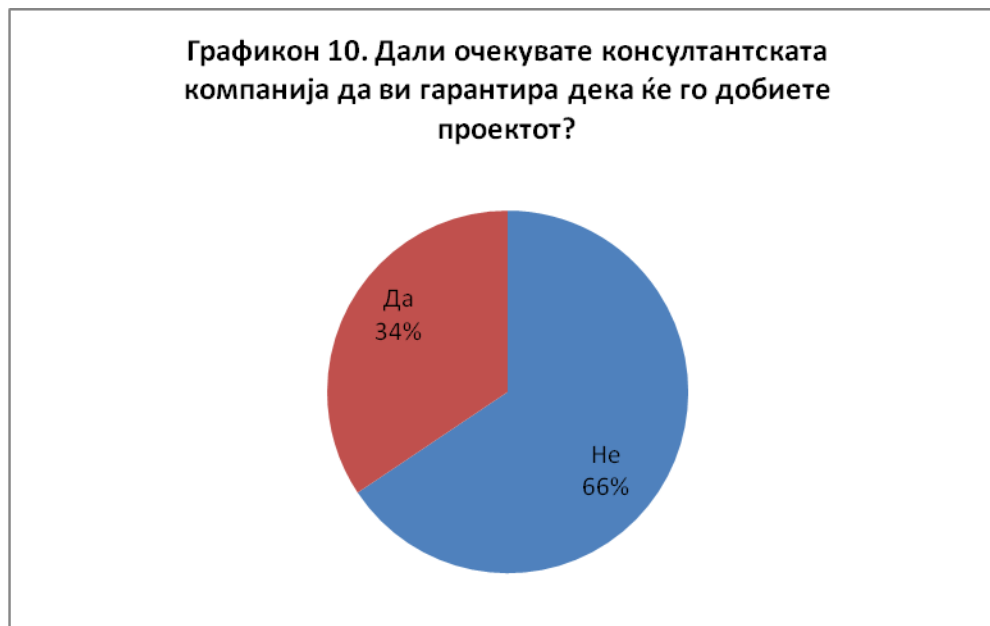
Табела 9. Кои беа вашите очекувања кога ја ангажиравте консултантската компанија?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Смисли идеја за проект	6	18.8%
Помогне да го напишеме проектот	22	68.8%
Го напише проектот	10	31.3%
Лобира кај релевантните институции	17	53.1%
Друго	3	9.4%

11.A. Кога општините беа прашани – преку отворено прашање – што друго очекувале од консултантската компанија која ја ангажирале, само седум општини одговорија. Пет општини очекуваат помош во фазата на имплементација; една општина очекува консултантската компанија да има целосно познавање на критериумите и стандардите за подготовка на добар проект, една општина очекува дека консултантската компанија ќе ги зајакне капацитетите на општинската администрација која е задолжена за имплементација; и една очекува дека во случај на одбиена апликација, консултантската компанија ќе ги информира за резултатите и ќе им даде препораки за следните апликации.

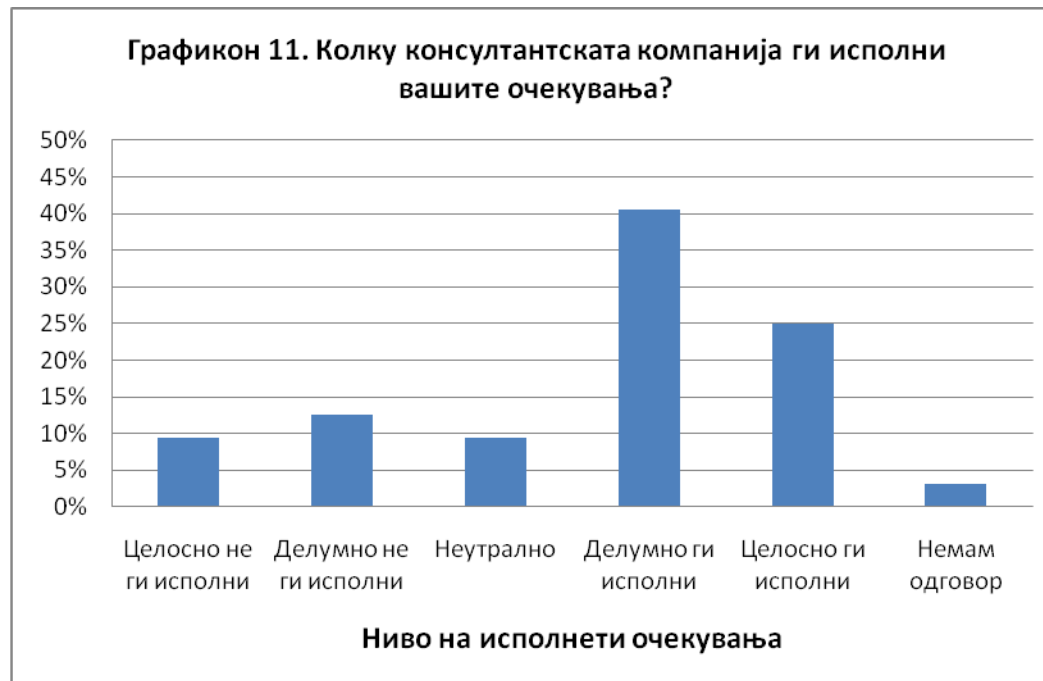
12.A. Од 32 општини кои ангажирале консултантска компанија, 21 (65.6%) не очекуваат дека консултантската компанија ќе им гарантира дека ќе го добијат проектот, додека 11 (34.4%) го очекуваат тоа.

Табела 10. Дали очекувате консултантската компанија да ви гарантира дека ќе го добиете проектот?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Не	21	65.6%
Да	11	34.4%
Вкупно	32	100%

13.A. Општините потоа беа прашани колку консултантската компанија ги исполни нивните очекувања. 13 (40.6%) изјавија дека делумно ги исполни, додека 8 (25%) дека целосно ги исполни. Значи кумулативно, очекувањата на 21 (65.6%) општина беа исполнети, иако во различен степен. Од друга страна, 4 (12.5%) изјавија дека нивните очекувања делумно не биле исполнети, додека 3 (9.4%) рекоа дека нивните очекувања биле целосно неисполнети. Кумулативно, очекувањата на 7 (23.9%) општини не биле исполнети, иако во различен степен. Неутрални во поглед на исполнетоста на нивните очекувања се 3 (9.4%) општини. Една општина (3.1%) немаше одговор на ова прашање.

Табела 11. Колку консултантската компанија ги исполни вашите очекувања?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Целосно не ги исполни	3	9.4%
Делумно не ги исполни	4	12.5%
Неутрално	3	9.4%
Делумно ги исполни	13	40.6%
Целосно ги исполни	8	25%
Немам одговор	1	3.1%
Вкупно	32	100%

СЦЕНАРИО Б (Општини кои не ангажирале консултантска компанија)

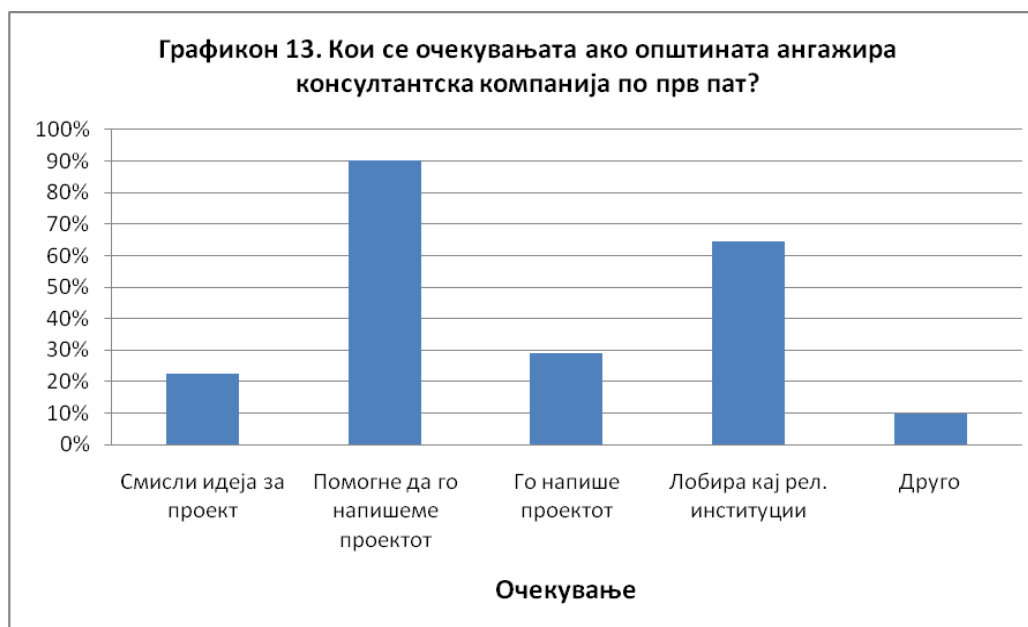
8.В. Општините кои не ангажирале консултантска компанија беа прашани дали по прв пат би ангажирале консултантска компанија во иднина. Од 35 општини кои се наоѓаат во оваа ситуација, 33 одговорија на ова прашање, од кои 27 (81.8%) се изјаснија дека би ангажирале консултантска компанија во иднина, додека 6 (18.2%) не би го направиле тоа.

Табела 12. Дали по прв пат би ангажирале консултантска компанија?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Да	27	81.8%
Не	6	18.2%
Вкупно	33	100%

10.B. Кога беа прашани кои ќе бидат нивните очекувања ако тие ангажираат консултантска компанија по прв пат, тие можеа да изберат онолку одговори колку што е соодветно. Многу голем процент (90.3% или 28 општини) очекува компанијата да им помогне да го напишат проектот, многу (64.5% или 20 општини) очекуваат компанијата да лобира кај релевантните институции за нивниот проект, додека некои (29% или 9 општини) очекуваат дека компанијата целосно ќе го напише проектот за нив. Исто така, некои (22.6% или 7 општини) очекуваат компанијата да смисли идеја за проект. Малкумина (9.7% или 3 општини) очекуваат други услуги.

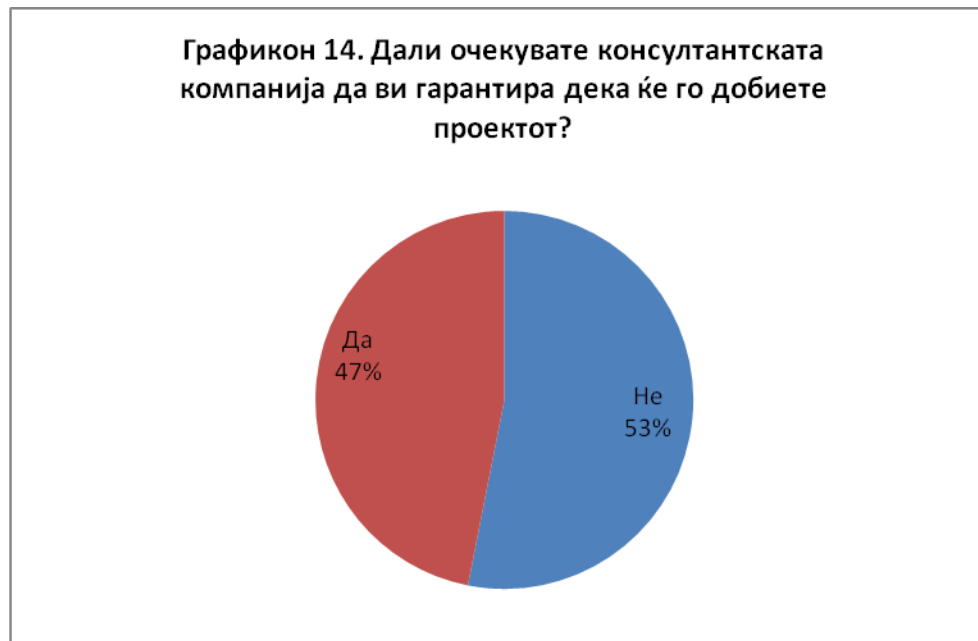
Табела 13. Кои се очекувањата ако општината ангажира консултантска компанија по прв пат?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Смисли идеја за проект	7	22.6%
Помогне да го напишеме проектот	28	90.3%
Го напише проектот	9	29%
Лобира кај релевантните институции	20	64.5%
Друго	3	9.7%

11.B. Кога општините беа прашани што друго очекуваат од консултантската компанија преку отворен вид на прашање, само седум обезбедија одговор, вклучително и: *исто како оние општини кои имаат ангажирано консултантска компанија во минатото (СЦЕНАРИО А)*, три општини очекуваат консултантската компанија да им обезбеди помош во фазата на имплементација. Понатаму, две општини очекуваат професионална соработка за време на која тие ќе разменат искуства со компанијата; една општина очекува соработката да се реализира преку заедничка изработка на апликација за време на која општинската администрација ќе се обучи како да аплицира за ЕУ фондови; две очекуваат помош при смислување на идеја за проект; и една општина очекува експертски мониторинг и евалуација на проектот.

12.B. Од 35 општини, 32 го одговорија дополнителното прашање кое беше поврзано со очекувањата, имено: 17 од 32 (53.1%) општини не очекуваат консултантската компанија да им гарантира дека ќе го добијат проектот, додека 15 (46.9%) го очекуваат тоа.

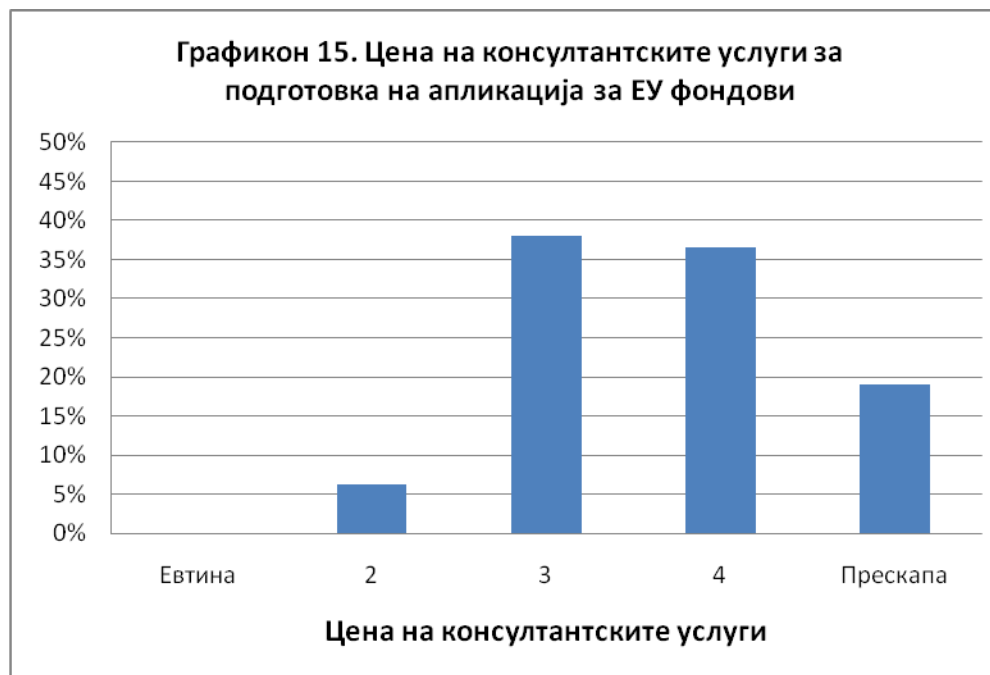
Табела 14. Дали очекувате консултантската компанија да ви гарантира дека ќе го добиете проектот?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Не	17	53.1%
Да	15	46.9%
Вкупно	32	100%

Сите општини беа прашани да ги одговорат останатите прашања во прашалникот

14. Општините беа замолени да ја рангираат цената на консултантските услуги за подготовка на апликација за ЕУ фондови на скала од 1 до 5, каде 1 беше евтина и 5 прескапа. 38.1% (24) ја рангираа цената на консултантските услуги со 3 (што значи ниту скапа ниту евтина), 36.5% (23) ја рангираа со 4 (скапа) и 19% (12) ја рангираа со 5 (прескапа). Ни една од општините не ја рангира цената на консултантските услуги со 1 (евтина), додека само 6.3% (4) ја рангираа со 2 (нескапа). Откука, кумулативно 55.5% ја рангираа цената како скапа или прескапа.

Табела 15. Цена на консултантските услуги за подготовка на апликација за ЕУ фондови		
Одговор	Бр на општини	Процент
Евтина	0	0%
2	4	6.3%
3	24	38.1%
4	23	36.5%
Прескапа	12	19%
Вкупно	63	100%

15. Општините беа прашани да кажат колку се согласуваат односно не се согласуваат со следнава реченица: „Консултантските услуги ги зголемуваат шансите за добивање на проект за ЕУ фондови“. Скалата беше од 1 до 5, каде 1 беше силно се согласувам и 5 беше силно не се согласувам. 50.8% (33) го одбраа бројот 3 (ниту се согласувам ниту не се согласувам), додека ист процент (20% или 13 општини) го одбраа бројот 4 (не се согласувам) и бројот 2 (се согласувам). Понатаму, 6.2% (4) силно се согласуваат со оваа изјава, додека 3.1% (2) силно не се согласува. Свкупно земено, согласувањето и несогласувањето со оваа изјава е скоро подеднакво поделено, односно сличен број на општини се согласуваат и не се согласуваат со изјавата.

Табела 16. Консултантските услуги ги зголемуваат шансите за добивање на проект за ЕУ фондови		
Одговор	Бр на општини	Процент
Силно се согласувам	4	6.2%
2	13	20%
3	33	50.8%
4	13	20%
Силно не се согласувам	2	3.1%
Вкупно	65	100%

16. Општините беа прашани да кажат колку тие се согласуваат или не се согласуваат со следнава реченица: „Во нашата општина имаме доволно време за самостојно пишување на предлог проекти за ЕУ фондови“. Скалата беше од 1 до 5, каде 1 беше силно се согласувам и 5 беше силно не се согласувам. 49.2% (32) го одбраа бројот 3 (ниту се согласувам ниту не се согласувам), 16.9% (11) го одбраа бројот 2 (се согласувам) и 10.8% (7) го одбраа бројот 1 (силно се согласувам). Од друга страна, 9.2% (6) го одбраа бројот 4 (не се согласувам), додека 13.8% (9) го одбраа бројот 5 (силно не се согласувам). Овде повторно севкупното согласување и несогласување со изјавата е скоро подеднакво поделено.

Табела 17. Во нашата општина имаме доволно време за самостојно пишување на предлог проекти за ЕУ фондови		
Одговор	Бр на општини	Процент
Силно се согласувам	7	10.8%
2	11	16.9%
3	32	49.2%
4	6	9.2%
Силно не се согласувам	9	13.8%
Вкупно	65	100%

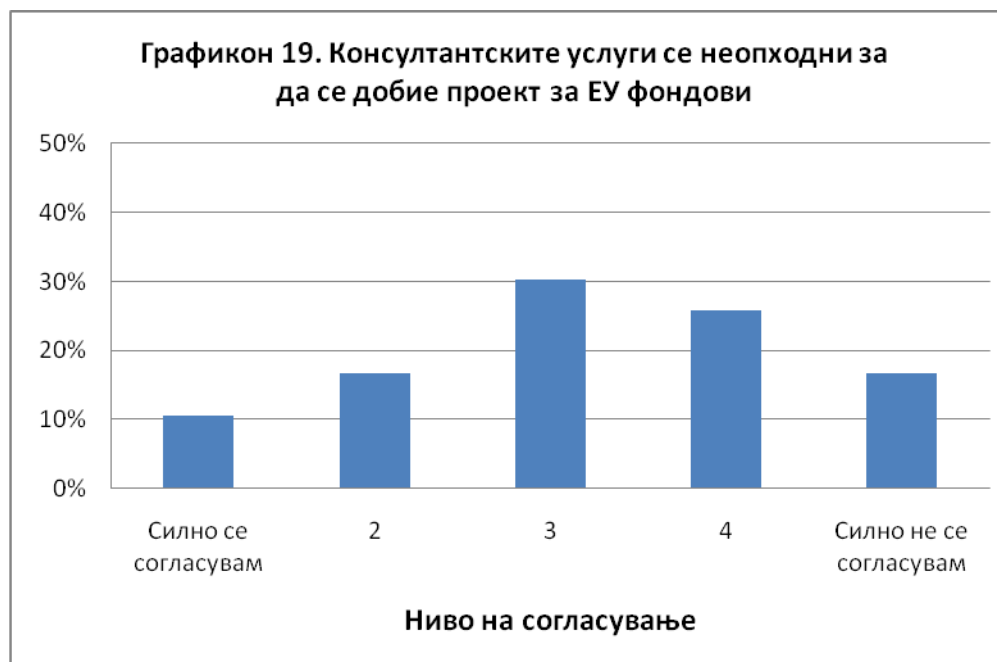
17. Општините беа прашани да кажат колку тие се согласуваат или не се согласуваат со следнава реченица: „Во нашата општина имаме доволно експертиза за самостојно пишување на предлог проекти за ЕУ фондови“. Скалата беше од 1 до 5, каде 1 беше силно се согласувам и 5 беше силно не се согласувам. 40% (26) го одбраа бројот 3 (ниту се согласувам ниту не се согласувам), додека 10.8% (7) го одбраа бројот 2 (се согласувам) и 3.1% (2) го одбраа бројот 1 (силно се согласувам). Од друга страна, 30.8% (20) го одбраа бројот 4 (не се согласувам) и 15.4% (10) го одбраа бројот 5 (силно не се согласувам). Во овој случај, несогласувањето со изјавата е поддоминантно.

Табела 18. Во нашата општина имаме доволно експертиза за самостојно пишување на предлог проекти за ЕУ фондови		
Одговор	Бр на општини	Процент
Силно се согласувам	2	3.1%
2	7	10.8%
3	26	40%
4	20	30.8%
Силно не се согласувам	10	15.4%
Вкупно	65	100%

18. Општините беа прашани да кажат колку тие се согласуваат или не се согласуваат со следнава реченица: „Консултантските услуги се неопходни за да се добие проект за ЕУ фондови“. Скалата беше од 1 до 5, каде 1 беше силно се согласувам и 5 беше силно не се согласувам. 30.3% (20) општини го одбраа бројот 3 (ниту се согласувам ниту не се согласувам), додека 16.7% (11) го одбраа бројот 2 (се согласувам) и 10.6% (7) го одбраа бројот 1 (силно се согласувам). Од друга страна, 25.8% (17) општини го одбраа бројот 4 (не се согласувам) и 16.7% (11) го одбраа бројот 5 (силно не се согласувам). Во овој случај, мислењето нагнува повеќе кон несогласување со изјавата.

Табела 19. Консултантските услуги се неопходни за да се добие проект за ЕУ фондови		
Одговор	Бр на општини	Процент
Силно се согласувам	7	10.6%
2	11	16.7%
3	20	30.3%
4	17	25.8%
Силно не се согласувам	11	16.7%
Вкупно	66	100%

19. Општините беа замолени да ги идентификуваат најчестите проблеми со кои се соочуваат во процесот на аплицирање и имплементирање на ЕУ проектите. На општините им беше понудена листа на одговори која се наоѓа подолу и им беше дадена можност да изберат онолку одговори колку што е соодветно.

19.1 Непознавање на постапката за аплицирање

19.2 Пронаоѓање на партнери

19.3 Структура на буџет на проектот

19.4 Непознавање на ЕУ стандарди при имплементација на проектот

19.5 Слабо владеење на англиски јазик

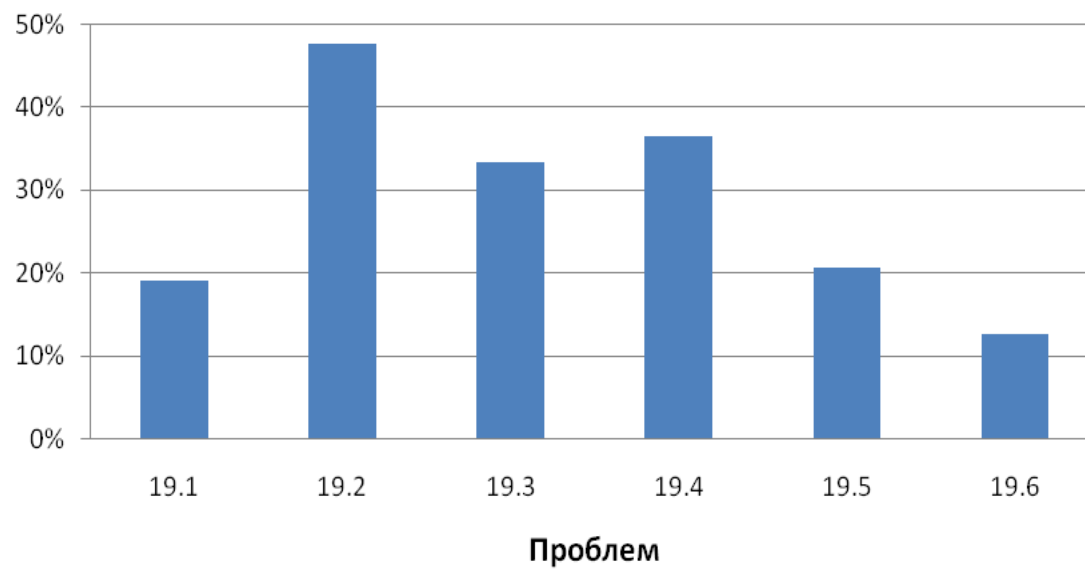
19.6 Друго

Според нивото на важност, прво беше обезбедувањето беше пронаоѓањето на партнери (47.6% или 30 општини). Второ беше непознавањето на ЕУ стандардите при имплементација на проектот (36.5% или 23 општини). Трето беше структура на буџет на проектот (33.3% или 21 општина). Четврто беше слабото владеење на англискиот јазик (20.6% или 13 општини). Петто беше непознавање на постапката за аплицирање (19% или 12 општини). Последно беше „друго“ (12.7% или 8 општини).

Седум општини дадоа поконкретни информации под опцијата „друго“, вклучувајќи: две општини посочија на недостаток на (или недобро подготвена) неопходна техничка документација; две укажаа на човековите ресурси, т.е. недостаток на доволно човекови ресурси (еден одговор) или недостаток на квалификуван персонал (еден одговор); една општина смета дека постапката за аплицирање е премногу комплицирана; една го смета недостатокот на лобирање како еден од проблемите; на крај, одговорот на една од општините се однесуваше на потребите, т.е. подобар финансиски менаџмент и контрола, поголема комуникација од страна на министерствата и помош од министерствата кои се надлежни за ЕУ програмите.

Табела 20. Кои се најчестите проблеми со кои се соочувате во процесот на аплицирање и имплементирање на ЕУ проект?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Непознавање на постапката за аплицирање	12	19%
Пронаоѓање на партнери	30	47.6%
Структура на буџет на проектот	21	33.3%
Непознавање на ЕУ стандарди при имплементација на проектот	23	36.5%
Слабо владеење на англиски јазик	13	20.6%
Друго	8	12.7%

Графикон 20. Кои се најчестите проблеми со кои се соочувате во процесот на аплицирање и имплементирање на ЕУ проект?

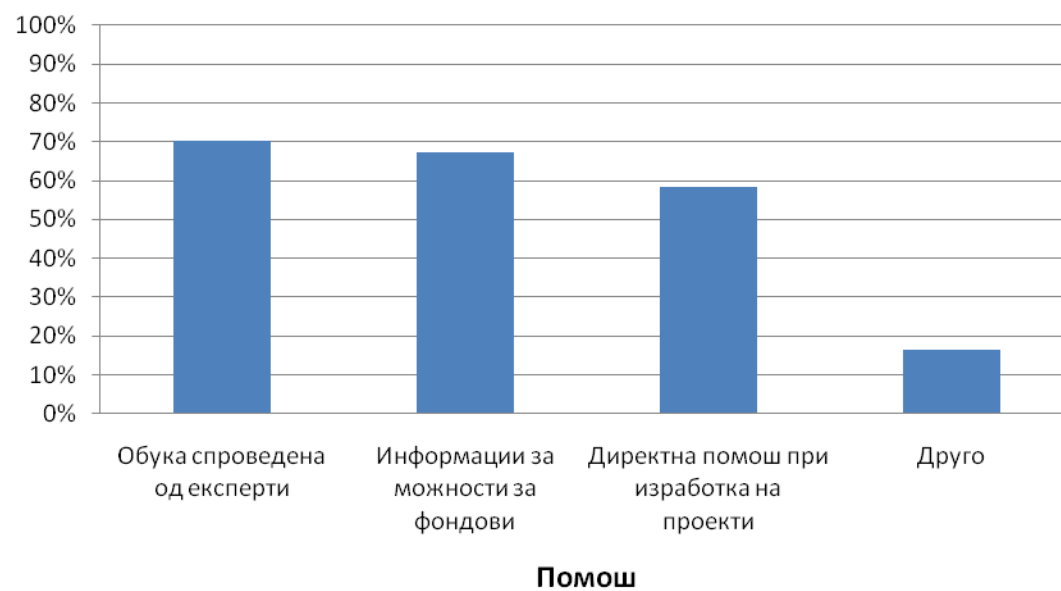

20. Кога општините беа прашани каков вид на помош за аплицирање за ЕУ фондови им е потребен од ЗЕЛС, им беше дадена можност да изберат онолку договори колку што е соодветно од листата која може да ја видите подолу. 70.1% (47) се изјаснија дека сакаат ЗЕЛС да организира обука спроведена од експерти, 67.2% (45) би сакале да добијат од ЗЕЛС информации за можности за фондови и 58.2% (39) би сакале ЗЕЛС да им пружи директна помош при изработка на проекти. 16.4% (11) би сакале ЗЕЛС да им обезбеди „друг“ вид на услуги.

Општините кои ја избраа опцијата „друго“ беа замолени да понатаму појаснат што подразбираат под „друг“ вид на услуги, десет општини одговорија, од кои две укажаа дека би сакале да добијат помош од ЗЕЛС при пронаоѓање на партнери за проектите. Споменато само еднаш беше: Примена на PRAG, обуки во Брисел или од страна на обучувачи кои доаѓаат од проверени центри за обука од Брисел, помош при имплементација на ЕУ директивите, обезбедување на експерти и консултанти, лобирање на релевантни институции, обезбедување на финансиски менаџмент и контрола и редовно споделување на информации за извори на ко-финансирање. Една општина сметаше дека ЗЕЛС треба да организира состаноци со секоја општина посебно – поконкретно со оделот за локален економски развој, со цел да се идентификуваат приоритетни проекти и да се најдат донатори, крајната цел од оваа активност би била секоја општина да добие барем еден голем проект.

Табела 21. Каков вид на помош за аплицирање за ЕУ фондови ви е потребен од ЗЕЛС?		
Одговор	Бр на општини	Процент
Обука спроведена од експерти	47	70.1%
Информации за можности за фондови	45	67.2%
Директна помош при изработка на проекти	39	58.2%
Друго	11	16.4%

Графикон 21. Каков вид на помош за аплицирање за ЕУ фондови ви е потребен од ЗЕЛС?

21. Општините беа замолени да изберат теми на кои тие би сакале ЗЕЛС да организира обуки. На нив им беа понудени пет теми од кои тие можеа да одберат онолку теми колку што мислеа дека е соодветно. Беа понудени следниве теми:

21.1 Како да се аплицира? (Теми: Видови на грантови кои се достапни, да се совлада европското создавање на проекти во партнерство, да се идентификува релевантна програма, да се оптимизира апликацијата, да се промовира предлог проектот, креирање на матрица за логичната рамка и примена на мониторинг и евалуацијата)

21.2 Како успешно да се менаџира проект финансиран од ЕУ? (Теми: Да се разберат договорните обврски на проектните менаџери и очекувањата на Европската Комисија во проглед на проектниот менаџмент, да се применат клучните менаџерски алатки за проектот и меѓународните партнери)

21.3 Како да се воспостави и формализира европско партнерство? (Теми: Идентификување на партнер/и, градење и менаџирање на партнерството)

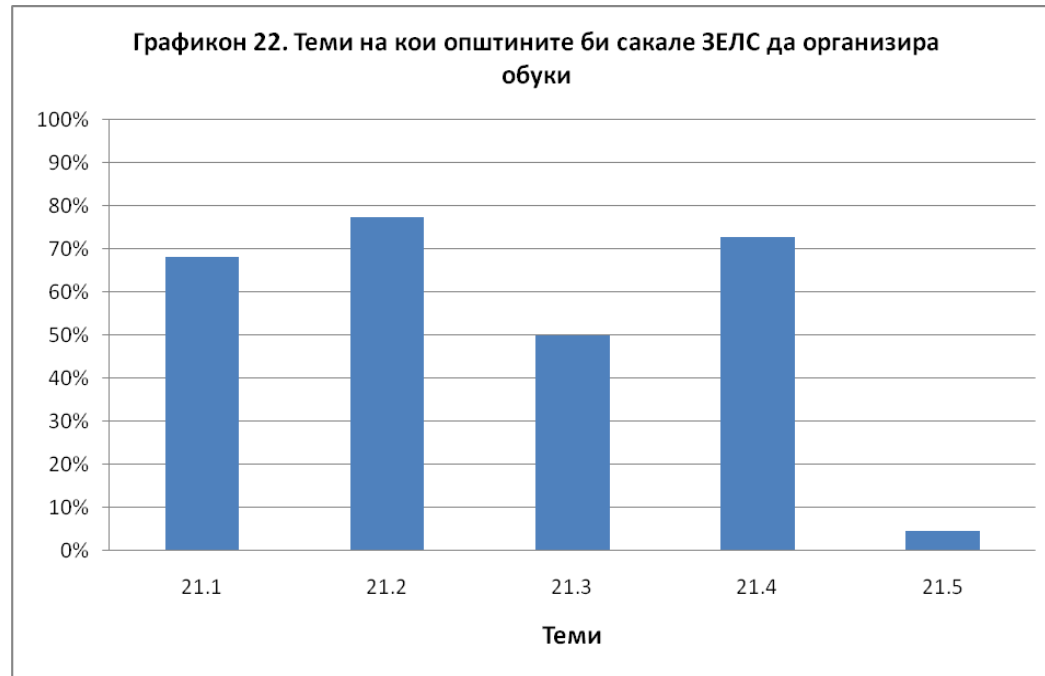
21.4 Како да се состави буџет за апликација за европски грант? (Теми: Принципи до кои треба да се придржуваат при составување на европски буџет, правила за следење и финансико известување, методологија за составување на европски буџет (практична студија на случај))

21.5 Друго

Теми на кои општините најмногу би сакале ЗЕЛС да организира обуки ги вклучуваат – по редослед од најважна до најмалку важна: Како успешно да се менаџира проект финансиран од ЕУ? (77.3% или 51 општина); Како да се состави буџет за апликација за европски грант? (72.7% или 48 општини); Како да се аплицира? (68.2% или 45 општини); Како да се воспостави и формализира европско партнерство? (50% или 33 општини) и „друго“ (4.5% или 3 општини).

Под опцијата „друго“, следниве теми на кои би сакале да се организира обука беа спомнати само еднаш: детална обука за прекугранична соработка, размена на искуства со општините кои со години соработуваат со Бугарија, како да се лобира, каде да се аплицира и финансиски менаџмент и контрола.

Табела 22. Теми на кои општините би сакале ЗЕЛС да организира обука		
Одговор	Бр на општини	Процент
Како да се аплицира?	45	68.2%
Како успешно да се менаџира проект финансиран од ЕУ?	51	77.3%
Како да се воспостави и формализира европско партнерство?	33	50%
Како да се состави буџет за апликација за европски грант?	48	72.7%
Друго	3	4.5%

22. Согласно табелата подоле, повеќето општини (63.6% или 42 од 66) имаат население до 20.000. Скоро 1/5 (18.2% или 12 од 66) имаат население помеѓу 20.001 и 50.000, додека 13.6% (9 од 66) имаат население помеѓу 50.001 и 80.000. Две општини (3%) имаат население помеѓу 80.001 и 120.000 и една општина (1.5%) има население помеѓу 120.001 и 506.926.

Табела 23. Население		
Одговор	Бр на општини	Процент
До 20.000	42	63.6%
20.001-50.000	12	18.2%
50.001-80.000	9	13.6%
80.001-120.000	2	3%
120.001-506.926	1	1.5%
Вкупно	66	100%

23. Согласно табелата подоле, околу 1/3 од општините (31.8% или 21 од 66) имаат буџет до 100.000.000 ден. Блиску до оваа категорија се општините со буџет помеѓу 100.000.001 и 200.000.000 ден (28.8% или 19 од 66). 18.2% (12 од 66) имаат буџет помеѓу 200.000.001 и 500.000.000 ден. 13.6% (9 од 66) имаат буџет помеѓу 500.000.001 and 1.000.000.000 ден. 7.6% (5 од 66) имаат буџет 1.000.000.001 и 5.000.000.000 ден. Поделбата е направена согласно реализираниот буџет за 2012.

Табела 24. Буџет		
Одговор	Бр на општини	Процент
До 100.000.000 ден	21	31.8%
100.000.001-200.000.000 ден	19	28.8%
200.000.001-500.000.000 ден	12	18.2%
500.000.001-1.000.000.000 ден	9	13.6%
1.000.000.001-5.000.000.000 ден	5	7.6%
Вкупно	66	100%

Бидејќи бројките содржани во групите на буџет се предолги и не се покажуваат соодветно во графиконите, петте групи на буџет беа преточени во пет категории на буџет од 1 до 5 (види табела подоле).

Групи на буџет	Категорија на буџет
До 100.000.000 ден	1
100.000.001-200.000.000 ден	2
200.000.001-500.000.000 ден	3
500.000.001-1.000.000.000 ден	4
1.000.000.001-5.000.000.000 ден	5

